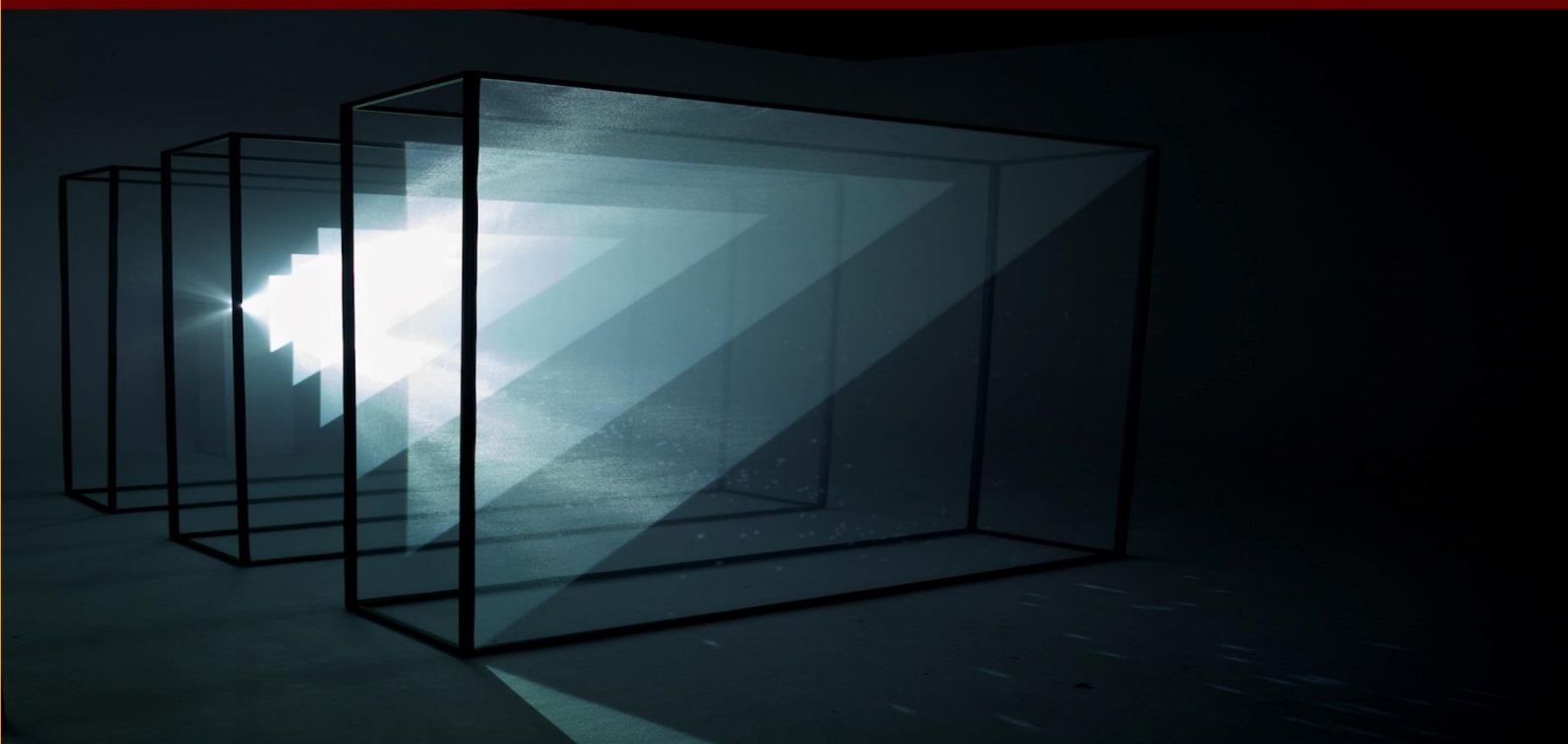

*Наскрізна
програма
практики*

K a r a z i n M e d i a T o p o s G r o u p 2 0 1 9

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра медіакомунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-педагогічної роботи

_____

“ _____ ” _____ 2019 р.

Робоча програма

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

спеціальність (напрямок) 061 – «Журналістика»

освітньо-професійна програма «Медіакомунікації»

факультет Соціологічний

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

26 червня 2019 року, протокол № 6

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Стародубцева Л. В., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри медіакомунікацій, навчально-методичний керівник практики

Програму схвалено на засіданні кафедри медіакомунікацій соціологічного факультету

Протокол від 20 червня 2019 року № 6

Завідувач кафедри медіакомунікацій

_____ Л. В. Стародубцева

Програму погоджено методичною комісією соціологічного факультету

Протокол від 25 червня 2019 року № 9

Голова методичної комісії соціологічного факультету

_____ Ю. Г. Сорока

ВСТУП

Наскрізна програма практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 061 – «Журналістика» освітньо-професійної програми «Медіакомунікації»

Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис практик

1.1 Мета практик – підвищення практичної та методичної підготовки фахівців для майбутньої професійної діяльності, а саме, *по-перше*, надання студентам уявлення щодо медіакомунікацій і створення індивідуальних медіапроектів, формування навичок роботи у різних медіаустановах, закріплення теоретичних знань та практичних навичок, що були здобуті студентами в процесі вивчення основних навчальних курсів; оволодіння студентами професійними вміннями і навичками для прийняття самостійних рішень під час підготовки кваліфікаційної магістерської роботи, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності (виробнича практика); *по-друге* – опанування сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі міждисциплінарних медіадосліджень; формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення з ключових питань науково-дослідної роботи; узагальнення і вдосконалення здобутих знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом; збирання матеріалів для завершення кваліфікаційної магістерської роботи, апробації та дисемінації її результатів (переддипломна практика).

1.2 Види практик – виробнича та переддипломна:

Курс	Назва практики	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики		Семестр
			Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
2	Виробнича	Кафедра медіакомунікацій соціологічного факультету	8 тижнів	2 тижні	3-й
2	Переддипломна	Кафедра медіакомунікацій соціологічного факультету	6 тижнів	8 тижнів	3-й

1.3 Основні завдання практик – *по-перше*, закріплення отриманих студентами теоретичних знань, набуття практичного досвіду і навичок самостійної роботи в області медіакомунікацій. Під час проходження виробничої практики студенти повинні з'ясувати принципи роботи організаційних структур відповідних медіаустанов; засвоїти принципи практичного застосування теоретичних знань у галузі журналістики на базі ознайомлення з виробничим процесом медіазакладів; оволодіти навичками діяльності журналіста у професійному колективі. У процесі проходження практики студент повинен виявити при виконанні індивідуальних завдань вміння та навички з областей знань, які він набув протягом навчання в університеті (виробнича практика); *по-друге* – надати студентам можливість закріпити, самостійно поглибити та використати одержані в процесі навчання знання, професійні вміння та навички при підготовці кваліфікаційної магістерської роботи;

завершити збір фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної магістерської роботи; отримати досвід письмового та усного викладу думок, аргументованого та логічного висловлення своєї думки; залучитися до науково-дослідної діяльності та освоєння її принципів; розвинути творчі здібності, у тому числі в засвоєнні методології та системного бачення самого процесу дослідження; опанувати навичками публічного виступу та ведення академічної дискусії (переддипломна практика).

1.4 Характеристика практик: обидва види практик, виробнича та переддипломна, є обов'язковими дисциплінами навчального процесу, передбаченими освітнім стандартом підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальністю 061 – «Журналістика» другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Медіакомунікації».

Курс	Назва практики	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
2	Виробнича	12	360	3-й	Залік
2	Переддипломна	12	360	3-й	Залік

1.5 Заплановані результати практик полягають у наступному: *по-перше*, у результаті проходження виробничої практики студенти повинні *знати*: принципи роботи організаційних структур, комунікативних підрозділів закладів медіасфери; принципи практичного використання знань, що отримані в ході теоретичного навчання; *вміти*: залучати навички професійної діяльності до процесу виконання завдань практики; використовувати набуті в процесі навчання знання, професійні вміння та навички в роботі медіазакладів; *по-друге*, у результаті проходження переддипломної практики студенти повинні *знати*: основні методи наукового дослідження в галузі медіакомунікацій; *вміти*: використовувати набуті в процесі навчання знання, професійні вміння та навички в процесі підготовки кваліфікаційної магістерської роботи; розвивати власні професійні якості; самостійно проводити кваліфікаційне магістерське дослідження, здійснювати роботу з планування та організації науково-дослідного процесу, а саме: визначати мету і завдання, об'єкт та предмет, теоретичні засади і методологічний інструментарій дослідження; виявляти теоретичні аспекти досліджуваної проблеми: суть явища (проблеми), його основні елементи, системотворчі чинники.

2. Зміст практик

2.1 Зміст виробничої практики полягає в удосконаленні знань, умінь та навичок студентів, що дозволять їм самостійно виконати завдання у різних напрямках медіапрактики; здійснити роботу з планування, організації та реалізації творчих процесів у галузях медіавиробництва (написати статтю, зняти серію фотографій чи відео, скласти сценарій або зняти телесюжет, виконати роботу у сфері дизайну, розробити PR-стратегію підприємства або фірми тощо).

У цілому, студент повинен вміло спланувати, підготувати, організувати і виконати практичне завдання керівника від бази практики у галузі медіакомунікацій (преса, радіо, телебачення, інформаційні агенції, відеопродакшн-студії тощо), а також оформити результати виконаної роботи у звітній документації.

2.2 Зміст переддипломної практики полягає в удосконаленні знань, умінь та навичок студентів, які дозволять їм:

- здійснювати аналіз наукових концепцій і ґрунтованих на них практичних рішень різними методами і прийомами наукового дослідження;
- аналізувати, синтезувати, узагальнювати результати власних досліджень;

- удосконалювати уміння оформляти власну наукову роботу;
- готувати виступи і презентувати результати наукового дослідження;
- виконувати роботу з організації та проведення наукових заходів.

У цілому, студент повинен вивчити і узагальнити літературні джерела за темою кваліфікаційної магістерської роботи, вміло спланувати, підготувати, організувати і виконати науково-дослідну роботу, а також оформити її результати і успішно представити їх в рамках міждисциплінарного науково-практичного симпозиуму.

3. Вимоги до баз практик

Основними вимогами до баз виробничої практики є відповідність напрямів діяльності працівників установи, яка виступає базою практики, напрямам навчання студентів за спеціальністю 061 – «Журналістика» другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Медіакомунікації» (журналістика, медіакомунікації); наявність на базі практики досвідчених медіафахівців, які можуть виступити в ролі керівників практики студентів; наявність відповідного матеріально-технічного та інформаційного забезпечення (комп'ютери, підключені до мережі Інтернет, фото- та відеоапаратура тощо). Базами практики можуть бути інформаційні агенції, прес-служби, редакції телеканалів, ньюзруми, відділи зав'язків з громадськістю будь-яких державних чи комерційних установ, редакції ЗМК, видавництва, відеопродакшн-студії, креативні та PR-агенції, фото- і кіностудії, дизайнерські та рекламні бюро, IT-компанії тощо.

4. Організація, проведення та керівництво практиками

4.1 Виробнича практика проводиться для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня (тривалість практики для студентів денної форми навчання – 8 тижнів, тривалість практики для студентів заочної форми навчання – 2 тижні) і спрямована на підвищення практичної та методичної підготовки фахівців для майбутньої професійної діяльності.

Основними базами виробничої практики для студентів денної форми навчання є: ФОП Скорик В. В., ТОВ «Телеканал СТБ», ТОВ «Інформаційне агентство «Знай», ФОП Ключко О. П., ГО «Гараж Хаб публічна майстерня», ТОВ «Видавничий будинок «Прем'єр». Для студентів заочної форми навчання базами виробничої практики є: ПП «Хантер поліграфік», Філія ПАТ НСТУ «Харківська регіональна дирекція», Телеканал «UA: Харків», ТОВ «Креатив Лаб», Телерадіоорганізація «Маріупольське Телебачення», Івент-агенція «Космос 2019», ТОВ «Багаж», Незалежна первинна профспілкова організація «Павлоградвугілля», Благодійна організація «Благодійний Фонд Карітас Харків». До проходження виробничої практики допускаються студенти, що прослухали теоретичні курси та успішно склали усі передбачені навчальним планом форми підсумкового контролю (іспити, заліки та курсові роботи), мають затверджену тему та наукового керівника кваліфікаційної магістерської роботи.

Перед початком практики кафедра проводить установчу конференцію, яка присвячується ознайомленню студентів з порядком проходження практики, правами та обов'язками студентів, змістом практики. На зборах в обов'язковому порядку проводиться інструктаж з техніки безпеки, на якому пояснюються правила поведінки студентів під час їхнього перебування на практиці. Студент, який не пройшов інструктаж з техніки безпеки, до проходження виробничої практики не допускається.

Під час проходження практики студент зобов'язаний: виконувати завдання, передбачене програмою практики; підкорятися чинним на підприємстві (установі, організації, фірми тощо) правилам внутрішнього розпорядку; вивчити правила охорони праці та техніки безпеки на підприємстві і суворо їх дотримуватися.

Головними етапами виробничої практики є:

- установча конференція; ознайомлення з цілями, завданнями і змістом виробничої практики;

- знайомство з керівництвом відповідних баз практики; ознайомлення з напрямками діяльності та виробничим процесом баз практики;
- проходження виробничої практики згідно з програмою;
- написання щоденника та звіту за підсумками виробничої практики;
- проведення публічного захисту звіту (заліку) за результатами виробничої практики.

Для контролю виконаної роботи студенти ведуть щоденник, де фіксується робота за кожен день практики. У зазначений термін (протягом трьох днів після завершення строку проходження виробничої практики) студенти подають на кафедру звітну документацію (щоденник, звіт про проходження практики, додаток до звіту у вигляді мультимедійної презентації та електронних матеріалів, що містять результати проходження студентами виробничої практики, характеристику керівника з бази виробничої практики). На підставі аналізу всіх поданих документів, результатів роботи студента та захисту звіту приймається рішення навчально-методичного керівника виробничої практики про виконання її програми й виставлення оцінки.

4.2 Переддипломна практика проводиться для студентів 2 курсу другого (магістерського) рівня (тривалість практики для студентів денної форми навчання – 6 тижнів, тривалість практики для студентів заочної форми навчання – 8 тижнів) та має своїм змістом поглиблення й розширення знань, підвищення рівня їхньої теоретичної підготовки для роботи над науковою, емпіричною та/або практичною частинами кваліфікаційного магістерського дослідження.

Основною базою переддипломної практики є кафедра медіакомунікацій соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. В якості баз переддипломної практики можуть також виступити установи та організації, з якими у кафедрі медіакомунікацій існує договір про співпрацю. Безпосереднє керівництво практикою здійснюється викладачами кафедри медіакомунікацій, які консультують студентів щодо підготовки кваліфікаційної магістерської роботи.

Для контролю виконаної роботи студенти ведуть щоденник, де фіксується робота за кожен день практики, а також готують звіт та додатки до нього. В додатках містяться: А) текст наукової статті студента за темою кваліфікаційної магістерської роботи (електронна версія), В) відеоматеріали (мультимедійна презентація, відеосюжет, анімаційний ролик, слайд-шоу тощо) за темою кваліфікаційної магістерської роботи (електронна версія), С) Відеовізитка: творчий автопортрет студента у форматі відео тривалістю не більше 1 хвилини зі скріншотами, фрагментами текстів, фото-, аудіо-, відеоробіт, виконаних у якості учбових завдань під час теоретичного навчання в магістратурі та в ході виробничої практики (подаються керівнику і на кафедру в електронному вигляді). Після закінчення переддипломної практики студенти надають навчально-методичному керівнику практики характеристику від безпосереднього наукового керівника кваліфікаційної магістерської роботи.

За підсумками проходження практики проводиться підсумкова конференція (міждисциплінарний науково-практичний медіасимпозіум), під час роботи якої студенти в формі доповідей та дискусії обмінюються отриманими знаннями і результатами творчих робіт, пропозиціями та побажаннями. На підсумкову конференцію запрошуються всі викладачі кафедри та колеги з інших кафедр, факультетів і вишів.

Завдання з переддипломної практики оформлюються у вигляді календарного плану-графіку роботи студентів, який характеризує зразковий розподіл часу студента на виконання окремих розділів завдання практики. У календарному плані-графіку студент разом з навчально-методичним керівником практики описує за пунктами зміст робіт, які будуть виконані в ході переддипломної практики. Кожному виду робіт має бути дана коротка характеристика. Виконувані види роботи повинні відповідати спеціальності випускника. Тут же вказуються точні терміни, в які ці роботи мають бути виконані. При

проходженні переддипломної практики студент повинен строго наслідувати календарний план-графік і вчасно виконувати всі види робіт, передбачених програмою практики.

Головними етапами переддипломної практики є:

- установча конференція. Ознайомлення з цілями, завданнями і змістом переддипломної практики;
- робота студентів над завершенням емпіричних досліджень, практичних розділів і загальним оформленням текстів кваліфікаційних магістерських робіт;
- робота студентів над підготовкою відеоматеріалів (мультимедійних презентацій, відеосюжетів, анімаційних роликів, слайд-шоу тощо) за темами кваліфікаційних магістерських робіт та відеовізитками (творчими автопортретами студентів у форматі відео тривалістю не більше 1 хвилини зі скриншотами, фрагментами текстів, фото-, аудіо-, відеоробіт, виконаних у якості учбових завдань під час теоретичного навчання в магістратурі та в ході виробничої практики);
- робота студентів над підготовкою наукових статей за темами кваліфікаційних магістерських робіт;
- організація, проведення та участь з доповіддю на підсумковій конференції (міждисциплінарному науково-практичному медіасимпозіумі);
- оформлення щоденнику, звіту та додатків до звіту за підсумками переддипломної практики;
- проведення публічного захисту звіту (заліку) за результатами переддипломної практики.

У зазначений термін (протягом трьох днів після проведення міждисциплінарного науково-практичного симпозіуму) студенти подають на кафедру звітну документацію (щоденник, звіт про проходження практики та додатки до звіту, характеристику наукового керівника кваліфікаційної магістерської роботи). На підставі аналізу всіх поданих документів, результатів роботи студента та захисту звіту приймається рішення навчально-методичного керівника переддипломної практики про виконання її програми й виставлення оцінки.

4.3 Керівником виробничої та переддипломної практик по соціологічному факультету є заступник декана з навчальної роботи. Навчально-методичним керівником практик є завідувач кафедри медіакомунікацій соціологічного факультету. Загальне керівництво практиками здійснюється викладачами кафедри медіакомунікацій соціологічного факультету. Завдання керівників практики полягає в керівництві діяльністю студентів, організації відвідувань баз виробничої практики; забезпеченні контролю засвоєння студентами навичок, отриманих під час виробничої та переддипломної практик.

5. Підбиття підсумків практик, методи контролю та схема нарахування балів

5.1 Підбиття підсумків *виробничої практики* здійснюється наступним чином. Контроль діяльності студентів під час виробничої практики здійснюється в двох формах: як поточний контроль (тижневі звіти студентів перед керівниками практики від кафедри щодо виконання роботи), і як підсумковий контроль (підсумкова конференція). Поточний контроль має за мету підвищити якість засвоєння студентами знань і здійснюється 1 раз на тиждень.

Звіт про виконання програми виробничої практики готується кожним студентом до підсумкової конференції. Звіт передбачає: щоденник практики (опис відвідань баз практики і робота за кожний день практики); звіт про виконання програми виробничої практики (опис отриманих в ході практики знань і навичок); характеристику, що дається керівником на основній базі практики. Результати практики підбиваються під час підсумкової конференції: кожний студент звітує щодо отриманих у ході практики знань та

навичок, виокремлюючи ті з них, які вважаються найбільш цінними. Залікова відомість закривається днем підсумкової конференції, а студенти які не здали практику вчасно, вважаються такими, що мають академічну заборгованість. Студенти з академічною заборгованістю проходять виробничу практику за індивідуальним графіком і завданням.

**Схема нарахування балів за виконану роботу студента
під час проведення виробничої практики**

№ з/п	Види роботи	Кількість балів
1	Участь студента в установчій конференції	10
2	Щоденник виробничої практики	20
3	Звіт про виконання програми виробничої практики, який містить опис проведеної праці під час виробничої практики	20
4	<i>Додатки до звіту:</i>	
	А) Мультимедійна презентація результатів роботи в рамках виробничої практики (виконується в програмі PowerPoint)	20
	В) електронні матеріали, що містять результати проходження студентами виробничої практики (подаються керівнику практики від кафедри в електронному вигляді)	30
	Усього	100

5.2 Підбиття підсумків *переддипломної практики* здійснюється наступним чином. У зазначений термін (протягом трьох днів після проведення міждисциплінарного науково-практичного симпозиуму) студенти подають на кафедру звітну документацію (щоденник, звіт про проходження практики та додатки до звіту, характеристику наукового керівника кваліфікаційної магістерської роботи). На підставі аналізу всіх поданих документів, результатів роботи студента та захисту звіту приймається рішення навчально-методичного керівника переддипломної практики про виконання її програми й виставлення оцінки. Залікова відомість закривається днем підсумкової конференції, а студенти які не здали практику вчасно, вважаються такими, що мають академічну заборгованість. Студенти з академічною заборгованістю проходять виробничу практику за індивідуальним графіком і завданням.

**Схема нарахування балів за виконану роботу студента
під час проведення переддипломної практики**

№ з/п	Види роботи	Кількість балів
1	Участь студента в установчій конференції	10
2	Усний виступ з доповіддю студента за темою кваліфікаційної магістерської роботи на науково-практичному медіасимпозиумі	30
3	Щоденник переддипломної практики	10
4	Звіт про виконання програми практики, який містить опис проведеної праці щодо науково-дослідної роботи за темою кваліфікаційної магістерської роботи	10

5	<i>Додатки до звіту:</i>	
	А) Наукова стаття за темою кваліфікаційної магістерської роботи обсягом 6–7 сторінок з переліком використаних джерел (5–10 найменувань) та ілюстративними додатками (подається керівнику і на кафедрі в електронному вигляді)	20
	В) Відеоматеріали за темою кваліфікаційної магістерської роботи: мультимедійна презентація, відеосюжет, анімаційний ролик, слайд-шоу тощо (подаються керівнику і на кафедрі в електронному вигляді)	10
	С) Відеовізитка: творчий автопортрет студента у форматі відео тривалістю не більше 1 хвилини зі скриншотами, фрагментами текстів, фото-, аудіо-, відеоробіт, виконаних у якості учбових завдань під час теоретичного навчання в магістратурі та в ході виробничої практики (подаються керівнику і на кафедрі в електронному вигляді)	10
	Усього	100

5.3 Звіт студентів за результатами виконаної роботи під час проведення виробничої та переддипломної практик оцінюється за наступними критеріями:

90–100 балів – студент логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті знання практичного матеріалу, звіт та щоденник практики представлено вчасно, всі питання в звіті розкрито повністю, індивідуальне завдання виконано на дуже високому рівні, звіт захистив без зауважень, характеристика від керівника практики відмінна, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

80–89 балів – студент аргументовано викладає матеріал; має практичні навички, звіт та щоденник представив вчасно, виконав всі завдання, але мають місце незначні помилки і зауваження, індивідуальне завдання виконав на високому рівні, захистив дуже добре, характеристика практиканта від керівника практики позитивна.

70–79 балів – студент та щоденник представив невчасно, в звіті розкрито більшість питань, індивідуальне завдання виконав, але з окремими помилками і недоліками, оформив і захистив звіт на високому рівні, характеристику одержав позитивну.

60–69 балів – студент звіт та щоденник практики представив невчасно, відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, більшість завдань у звіті не розкрито, виконання індивідуального завдання носить формальний характер, звіт і щоденник оформлені недбало, при захисті звіту студент не впевнений у відповідях, не має твердих знань, характеристика від керівника практики в цілому задовільна.

50–59 балів – студент непереконливо відповідає, звіт та щоденник представив невчасно, додаткові питання викликають невпевненість, всі завдання виконано формально, звіт і щоденник практики оформлені недбало, при захисті звіту не впевнений у відповідях, не має твердих знань, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю, характеристика від керівника практики задовільна.

1–49 балів – студент не представив звіт та щоденник, або представив звіт та щоденник практики невчасно та не відповідає на питання щодо бази практики, майже не орієнтується в звіті, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання

Сума балів за результатами виконання програми переддипломної практики	Оцінка
	Дворівнева шкала оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано

6. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-18 / Офіційний сайт Верховної Ради України : Законодавство. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 19.06.2019).

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 № 1977-ХІІ / Офіційний сайт Верховної Ради України : Законодавство. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12> (дата звернення: 15.06.2019).

3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.93 № 93) / Офіційний сайт Верховної Ради України : Законодавство. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93> (дата звернення: 17.06.2019).

Допоміжна література

Виробнича практика

1. Больц Н. Абетка медіа / за загал. ред. В. Ф. Іванова; пер. з нім. В. Климченка. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 177 с.

2. Ботнер Ю. О. Журналістська майстерність : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 232 с.

3. Вайшенберг З. Новинна журналістика : стандарти якості журналістської практики : навчальний посібник. Київ : Академія Української Преси : Центр Вільної Преси, 2004. 262 с.

4. Владимиров В. М. Теорія і методика журналістської творчості : навчальний посібник / Київський міжнародний ун-т. Київ : КиМУ, 2006. 105 с.

5. Декларація принципів поведінки журналістів (прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів зі змінами на 18-му всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів). URL : <https://mena.org.ua/blog/deklaratsiya-pryntsypiv-povedinky-zhurnalistiv/> (дата звернення: 18.06.2019).

6. Карпенко В. Журналістика : основи професійної комунікації : навчальний посібник. Київ : Нора-прінт, 2002. 348 с.

7. Культура спілкування у журналістській практиці : навчально-методичний посібник / укладачі : Н. Бабич, О. Жук. Чернівці : Букрек, 2012. 160 с.

8. Ла Рош В. Вступ до практичної журналістики : навч. посіб. Київ : Академія Української Преси : Центр Вільної Преси, 2005. 229 с.

9. МедіаПрактики : Перший подкаст про українські медіа / The Ukrainians. URL : <https://theukrainians.org/media/> (дата звернення: 12.06.2019).

10. Потятиник Б. В. Медіа : ключі до розуміння. Львів : ПАІС, 2004. 312 с. (Сер. «Медіакритика»).

11. Почапська О. І., Васьків М. С. Журналістські практики та методичні рекомендації до їх проходження : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. 48 с.

12. Практикум із журналістської етики : навчальний посібник / передм. В. П. Мостового ; В. Ф. Іванов, С. В. Штурхецький ; під ред. проф. В. Ф. Іванова. Київ : видавець О. Зень, 2012. 320 с.
13. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. Бідзілі ; М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т. Ужгород : Закарпаття, 2007. 223 с.
14. Harcup T. Journalism : Principles and Practice. 3rd ed. London : SAGE Publications Ltd, 2015. 286 p.
15. Martin R. Living Journalism : Principles and Practices for an Essential Profession. 2nd ed. London ; New York : Routledge, 2019. 220 p.

Переддипломна практика

1. Гиссен Г. В. Медиа – адекватное публицирование. Содержание, концепция публикаций и презентаций / пер. с нем. Харьков : Гуманитарный центр, 2012. 248 с.
2. Еко У. Як написати дипломну роботу : Гуманітарні науки / пер. з італ. за ред. О. Глотова. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 224 с.
3. Карпенко В. Як писати і захищати магістерку із журналістики : навчальний посібник-порадник. Київ : Університет «Україна», 2012. 106 с.
4. Конверський А., Лубський В., Горбаченко Т., Бугров В., Кондратьєва І., Руденко О., Юштин К. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. С. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
5. Магістерська робота : методика підготовки : посібник / Т. О. Долбенко [та ін.] ; М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2016. 140 с.
6. Методичні рекомендації щодо підготовки кваліфікаційних магістерських робіт студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 61 – «Журналістика», освітньо-професійної програми «Медіакомунікації» соціологічного факультету / уклад. Л. В. Стародубцева. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 24 с. URL : <http://mediatopos.org/wp-content/uploads/2019/10/Methodichni-rekomendatsiyi-shhodo-pidgotovki-kvalifikatsijnih-magisterskih-robit-2019-sajt.pdf> (дата звернення: 16.06.2019).
7. Методичні рекомендації з підготовки рефератів, есе, курсових, дипломних і магістерських робіт для студентів соціологічного факультету / уклад. А. Д. Литовченко, В. М. Ніколаєвський, І. І. Шеремет. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2013. 36 с.
8. Основи академічного письма : методичні рекомендації та програма курсу / укл. : Н. Шліхта, І. Шліхта ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ, 2016. 61 с.
9. Потятиник Б. В. Медиа : ключі до розуміння. Львів : ПАІС, 2004. 312 с. (Сер. «Медіакритика»).
10. Сурмін Ю. П. Наукові тексти : специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.
11. Що потрібно знати про плагіат : посібник з академічної грамотності та етики для «чайників» / Східноукраїнський фонд соціальних досліджень. URL : http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/books_ac-gr.pdf (дата звернення: 20.06.2019).
12. Dean F., Murray D. 10 Steps to Writing a Vital Speech : The Definitive Guide to Professional Speechwriting. Create Space Independent Publishing Platform, 2011. 120 p.
13. McDougall J. Media Studies : The Basics. London ; New York : Routledge, 2012. 224 p.
14. Media Studies : Междисциплинарные исследования медиа / Центр медиакоммуникаций и визуальных исследований ; ХНУ имени В. Н. Каразина ; редкол. Л. Стародубцева, Д. Петренко. Харьков : Индустрия, 2016. 42 с.
15. Swales J. M. C. B. Feak Academic Writing for Graduate Students : Essential Tasks and Skills. 3rd ed. Ann Arbor, MI : University of Michigan Press, 2012. 432 p. (Michigan Series in English for Academic & Professional Purposes).